

اصول طراحی
اسکان معلولین
ایران-جهان

مؤلف

سعیده کلاسی

سمیه سلیمانی

میلاد الفت

انتشارات طحان

ناشر تخصصی معماری و شهرسازی

سرشناسه	: گلابی، سعیده، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: اصول طراحی اسکان معلولین ایران-جهان / مولفین سعیده گلابی، سمیه سلیمانی، میلاد الفت.
مشخصات نشر	: تهران: طحان، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۳۳۲ ص: مصور(بخشی رنگی)، جدول، نمودار.
شابک	: 978-600-7581-45-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۳۱۷ - ۳۲۰.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: معماری و معلولان
موضوع	: Barrier-free design
موضوع	: فضاهای عمومی و معلولان
موضوع	: Public spaces -- Barrier-free design
موضوع	: مسکن -- طراحی برای معلولان.
موضوع	: Dwellings-- Barrier-free design
شناسه افزوده	: سلیمانی، سمیه، ۱۳۶۶ -
شناسه افزوده	: الفت، میلاد، ۱۳۶۴ -
رده بندی کنگره	: ۴۸ NA۶۲۵۴۵/م ۱۳۹۵ ی
رده بندی دیسیپلین	: ۷۲۰/۴۲
رده کتاب ملی	: ۴۵۰۳۴۱۳

اصول طراحی اسکان معلولین ایران-جهان

تألیف: سعیده گلابی- سمیه سلیمانی- میلاد الفت

ناشر: طحان

مدیر تولید: ابوالفضل چلاغلو

چاپ: هدف نوین

لیتوگرافی: آرمانسا

صحافی: هدف نوین

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۸۱-۴۵-۲

قیمت: ۳۵/۰۰۰ تومان

www.tahan-pub.com

tahan_publication@yahoo.com

تلفن مرکز بخش: ۰۶۶۴۰۳۱۹۱-۶۶۴۰۳۲۰۸-(۰۲۱)

همراه: ۰۹۱۲۱۹۸۵۶۱۷

تلفکس: ۰۲۱۶۶۹۶۷۰۵۹

پیشگفتار

در چند دهه گذشته افزایش امکانات باعث کوچ کردن افراد به شهرهای پر جمعیت حاشیه شده است؛ بطوری که امروزه شرایط، امکانات و بعد جمعیت به درجه‌ای رسیده است که باید همه افراد و شهروندان به میزان مساوی از حقوق شهروندی برخوردار باشند. معلولین حرکتی یکی از اقشاری می‌باشند که از مساوات در امر طراحی و معماری بناها برخوردار نبوده و باید توجه ویژه‌ای به این گروه اقلیت شود. در قرن جدید نیاز بشر به دسترسی آگاهانه و آزاد به اطلاعات نیز در همه افراد یک میزان اهمیت داشته و معلولان حرکتی باید از این فرصت در تبادل اطلاعات و فرآیندی علم برخوردار باشند. این کتاب با بررسی استانداردها به‌ویژه استانداردهای مطرح شده در انجمن استاندارد های فنی برزیل، در ۶ فصل تدوین شده است که برای استفاده در پروژه‌های معماری که در آنم شده و هدف آن آشنایی هر چه بیشتر مهندسین معماری در طراحی فضاهای مناسب برای این دسته از اقلیت می‌باشد. همچنین هدف از تدوین ضوابط و مقررات، سازماندهی وضع موجود مثل تبدیل شدن به توسعه آتی فضاهای شهری و معماری برای افراد معلول جسمی- حرکتی در جهت دسترسی به استقلال فردی و حقوق اجتماعی آنان است. در این کتاب فصل اول به بررسی استانداردهای لازم برای عبور و مرور معلولین اختصاص یافته، در فصل دوم به استانداردهای لازم در فضاهای ورزشی نظیر استادیوم‌ها یا استخرها، در فصل سوم به محل‌های اسکان و سکونت معلولین، در فصل چهارم به استانداردهای لازم برای حمل و نقل عمومی و یا ماشین‌ها در ارتباط با معلولین، در فصل پنجم به بررسی استانداردهای لازم برای فضاهای آموزشی مخصوص کودکان معلول پرداخته شده که از این منظر حائز اهمیت بوده و در کشور ایران نیازمند توجه ویژه می‌باشد. در نهایت فصل ششم به بررسی نمونه‌های موردی موجود در کشور ایران و جهان پرداخته و می‌توان از آن به عنوان معیاری برای قضاوت بر روش محدودیت‌ها و نقاط قوت استفاده کرد.

در نهایت امید است تا با تلاش و مطالعه طراحان شهری و معماری توجه بیشتری به اقشار خاص گردیده و بتوان معیارهای معماری جهانی را در فضاهای مختلف عمومی و خصوصی و مورد نیاز این قشر، چه کودک و یا بزرگسال فراهم آورد.

فصل اول: دسترسی و عبور و مرور

۱۴	۱.۱ عبور و مرور
۱۶	۱.۱.۱ مسیرهای دسترسی پذیر
۱۸	۱.۱.۲ گذرگاه‌های خیابان
۲۰	۱.۱.۳ پارکینگ‌های مخصوص
۲۳	۱.۱.۴ پیاده‌روها
۲۶	۱.۱.۵ علائم برجسته روی زمین
۲۶	۱.۲ رمپ‌ها
۳۱	۱.۲.۱ نواحی [مخصوص دستگیره‌دار] کنار پله‌ها و رمپ‌ها
۳۲	۱.۳ پیکان‌ها و راه‌پله‌ها
۳۴	۱.۴ پذیرش
۳۵	۱.۴.۱ محدوده انتظار و صف کشیدن
۳۵	۱.۴.۲ غذاخوری‌هایی برای رستوران‌ها
۳۶	۱.۴.۳ رستوران‌ها و سفره‌خانه‌ها
۳۸	۱.۵ ورودی‌ها
۳۸	۱.۵.۱ ورودی‌های عمومی
۴۰	۱.۵.۲ درها
۴۳	۱.۶ آسانسورها
۴۴	۱.۶.۱ درهای آسانسور
۴۵	۱.۶.۲ اتاقک‌های آسانسور
۴۶	۱.۶.۳ صفحه کنترل آسانسور
۴۸	۱.۶.۴ پله‌های متحرک و دیگر منابع
۴۹	۱.۷ تسهیلات اضطراری
۴۹	۱.۷.۱ خروجی‌های اضطراری
۴۹	۱.۷.۲ مناطق نجات
۵۰	۱.۷.۳ آذیرها
۵۱	۱.۷.۴ اتاق‌های کمک‌های اولیه
۵۱	۱.۷.۵ دستورالعمل‌های تخلیه
۵۲	۸.۱ مناسب سازی فضاهای شهری با تأکید بر نیازهای افراد کم توان
۵۳	۹.۱ پیاده روی معلولان و جانبازان

فصل دوم: اماکن ورزشی

۵۸	۱،۲ جایگاه تماشاچیان
۵۹	۱،۱،۲ صندلی‌ها
۶۳	۲،۱،۲ خط دید
۶۴	۲،۲ توالت‌ها
۶۷	۱،۲،۲ علامت‌گذاری توالت و رختکن
۶۷	۲،۲،۲ درب، ورودی و منطقه مانوردهی توالت‌ها
۶۹	۳،۲،۲ اتاقک‌های توالت‌ها
۶۹	۴،۲،۲ ررشویی‌ها
۷۲	۵،۲،۲ کاسه توالت
۷۲	۶،۲،۲ میله‌ها و تکیه‌گاهی در توالت‌ها
۷۵	۷،۲،۲ لازم به خصوص اتاقک‌های دسترس‌پذیر توالت
۷۶	۸،۲،۲ وان حمام
۷۸	۹،۲،۲ توالت‌های ریپایه
۷۹	۳،۲ رختکن‌ها
۸۱	۱،۳،۲ اتاقک‌های دوش گرفتن
۸۳	۴،۲ معیارها و ضوابط طراحی و ساخت اماکن عمومی متناسب با معلولان
۸۳	۱،۴،۲ وجود توقفگاه ویژه معلولان در کنار اماکن ورزشی
۸۳	۲،۴،۲ دسترسی ایمن و آسان به اماکن ورزشی
۸۴	۳،۴،۲ مناسب بودن ورودی اماکن ورزشی
۸۴	۴،۴،۲ مسیر بدون مانع با شیب و عرض و کفی پوش مناسب و اتاقک پیوسته
۸۵	۵،۴،۲ خدمات رفاهی مناسب داخل اماکن ورزشی
۸۶	۶،۴،۲ سرویس‌های بهداشتی ویژه معلولان
۸۶	۷،۴،۲ وجود تابلو و علائم راهنما و حسی ویژه معلولان

فصل سوم: محل اسکان

۹۲	۳،۱ اتاق خواب‌های دسترسی‌پذیر
۹۳	۳،۱،۱ درها
۹۶	۳،۱،۲ کنترل‌ها
۹۷	۳،۱،۳ تجهیزات
۹۷	۳،۱،۴ جارختی‌ها

۹۸	۳،۱،۵ پنجره‌ها
۹۹	۳،۱،۶ اثاثیه
۹۹	۳،۱،۷ تختخواب‌ها
۱۰۰	۳،۱،۸ حمام و سرویس بهداشتی
۱۰۴	۳،۱،۹ دوش‌ها
۱۰۶	۳،۱،۱۰ وان حمام
۱۰۷	۳،۱،۱۱ آشپزخانه محل اسکان
۱۰۸	۳،۲ اتاق خواب‌های ویلچر-پسند
۱۱۰	۳،۳ محله‌های پذیرش
۱۱۱	۳،۴ ورودی مناطق عمومی
۱۱۲	۳،۵ سالن‌های سیار و نمایش‌ها
۱۱۵	۳،۶ سکوها و انداختن‌های شنا
۱۱۵	۳،۷ رستوران‌ها، کافی‌ها
۱۱۷	۳،۸ فروشگاه‌ها
۱۱۸	۳،۹ پارکینگ
۱۱۹	۳،۱۰ خدمات حمایتی
۱۲۰	۳،۱۱ راه‌حل‌های موقتی
۱۲۱	۳،۱۲ ایده‌های طراحی داخلی برای زندگی راحت‌تر معلولان
	فصل چهارم: حمل و نقل
۱۳۱	۴،۱ حمل‌ونقل زمینی
۱۵۲	۴،۲ حمل‌ونقل دریایی
۱۵۹	۴،۳ حمل‌ونقل هوایی
۱۶۵	۴،۴ ارزیابی ترافیک شهری و نیازهای معلولین
	فصل پنجم: طراحی فضاهای آموزشی برای دانش‌آموزان معلول
۱۷۲	واحد اختصاصی برای نیازهای ویژه آموزشی
۱۷۳	واحد اختصاصی - مدارس ابتدایی عادی
۱۷۴	کلاس‌های خاص در مدارس ابتدایی / کارگاه‌ها
۱۷۵	کلاس پایه ۲ - مدارس ابتدایی خاص
۱۷۶	هنر، علم، طراحی و تکنولوژی
۱۷۷	هنرهای نمایشی - موسیقی، حرکات نمایشی و تئاتر

۱۷۹	اتاق‌های مخصوص گروه‌های کوچک
۱۸۴	تسهیلات ورزشی در فضای باز
۱۸۵	فعالیت‌های سرگرمی و تفریحی غیررسمی
۱۸۷	فضاهای یادگیری و تفریحی - مدارس راهنمایی
۱۸۸	فضاهای یادگیری و تفریحی معمول برای یک مدرسه‌ی راهنمایی
۱۸۸	مدارس راهنمایی عادی فراگیر
۱۸۹	فضاهای مدارس راهنمایی عادی - تدریس معمولی
۱۹۰	فضاهای کار عملی در مدارس راهنمایی عادی
۱۹۲	فضاهای تجهیز شده برای نیازهای ویژه‌ی آموزشی
۱۹۳	فضاهای تجهیز شده در مدارس راهنمایی
۱۹۴	واحد اختصاصی در مدارس راهنمایی
۱۹۵	مدارس راهنمایی خاص
۱۹۵	فضاهای تدریس معمولی
۱۹۶	مدارس راهنمایی خاص - فضاهای تدریس عادی
۲۰۰	فضاهای اصلی یادگیری
۲۰۱	تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات (ICT)
۲۰۸	فضاهای جمعی غیررسمی و تفریحی
۲۰۹	کلاس‌های درس موجود در فضاهای باز
۲۱۱	فضاهای آموزشی و تفریحی - برای سنین ۶-۱۲ ساله
۲۲۲	انبارهای مورد نیاز معمول
۲۲۳	تجهیزات و وسایل کمکی درمانی و ارتباطی
۲۲۵	توالت‌ها و اتاق‌های بهداشتی
۲۲۹	اتاق‌های بهداشتی - نمونه‌هایی از تجهیزات
	فصل ششم: بررسی نمونه‌های موردی داخلی و خارجی
۲۴۵	بررسی نمونه‌های موردی داخلی
۲۶۵	بررسی نمونه‌های موردی خارجی